

Po kmetskih dnevih.

Toplo solnce je zopet po dolgem, hudem deževju, ki je poplavljal vso deželo, zmagalo nad oblaki. Razglašalo jih je in zopet vlija moč svoje toplote na zemljo. In naš kmet, ki mu je skrb v dnevih poplave gubala čelo, je zopet dvignil svojo glavo. Zopet bo uspevalo njegovo delo, mu bo rodila njegova njiva in bo mogel rezati svoji družini kruha. V njegovi duši se je zbudila zopet ona moč, katero mora posebno kmet v svojem stanu imeti poleg telesne moči, hrepenenje po izobrazbi razuma in volje ter srca. Vzbudila se mu je želja, da stopi v stik s svojimi tovariši, da se združi v tesno vrsto skupno z onimi izobraženimi stanovni, ki žive med njim in za njega, to so duhovniki in učitelji, da priklene nase svoje sinove-dijake, ki jih šola s svojimi žulji, da mu jih mesto ne odtuji. Slovenski kmet dobro ve, da je prava izobrazba le tista, katere se naslanja na njegovo vero, saj ravno v svoji veri in svojem verskem življenju ima naš kmet svojo notranjo moč. Ko je torej videl, da se mu izobrazba mudi v najtesnejši zvezi z njegovo vero, se je brez pomisleka odločil: gremo na kmetske dneve, na dneve naše izobrazbe in na romanje k Materi Milosti, kakor nas vodi naše sveto hrepenenje. Zato je prišlo nad 3000 kmetov, moških in fantov in približno toliko tudi žensk v dnevih 13., 14. in 15. avgusta leta 1926 v Maribor.

Kaj je naš cilj?

Predavanja, ki so se v teh dnevih vršila, so pokazala našemu izobraženstvu med kmetskim ljudstvom, našemu kmetskemu ljudstvu samemu, v katero smer se naj razvija kulturno življenje slovenskega kmeta. Ni bilo treba dosedaj na vse to toliko opozarjati. A zadnji čas so začeli mnogi neprijatelji slovenskega kmetskega naroda, sicer njegovi lastni sinovi, zavajati slovensko ljudstvo na opolko pot svoje brezverske in brezbožne kulture, ki ne pozna in ne pripozna duše v človeku. Mi pa hočemo, da zmaguje znova naša duša, da duševne moči, ki jih imamo, vzbudimo, izobrazimo in uporabljamo. Poleg vednosti, ki je kmetu potrebna, da vrši svoje stanovsko delo, je namreč potrebno tudi to, da zna svoje duševne talente dvigniti iz svoje bogate, nepokvarjene duše in z njo obogatiti svoje domače v družini in sosesini in s tem obogatiti ves slovenski narod v njegovem kulturnem življenju. Duh je, ki oživlja, da napreduje kmetski stan v vseh smereh svojega življenja in delovanja. Hoteli smo torej vzbuditi te notranje sile in jih vpreči v smotreno delo za pravo krščansko omiko med kmetskim ljudstvom.

Naša pot do cilja.

Naše izobraženstvo med kmetskim ljudstvom je ob kmetskih dnevih znova utrdilo in javno izpričalo svojo požrtvovalno ljubezen za kmetski stan. Naši moške in ženske, žene in dekleta, ki že delujejo v družini, gospodarsko imajo nobenega plačila, pač pa imajo večkrat sitnosti, izgubo časa in denarja - vzljubili, saj je ravno delo v verskih, prosvetnih in gospodarskih organizacijah znamenje, v koliko se bližamo svojem cilju prave krščanske omike vsega slovenskega naroda. To delo, poživilo v vseh smereh, bo znova pospešilo, da bomo bližje cilju, ki ga naš narod hoče doseči, da bo, če tudi majhen, vendar imel enakovredno mesto med ostalimi narodi Evrope.

Naš voditelj na tej poti.

Ko se je naš narod začel zavedati svojega narodnega kulturnega življenja, mu je dal Bog voditelja v svetem možu škofu dr. Antonu Martinu Slomšku. On je cilj krščanske omike slovenskega naroda pokazal, on mu je ohranjal luč, on mu je dal v roke ključ do prave krščanske omike. Zato je slovenski narod ob kmetskih dnevih priredil svoje prvo romanje na grob svojega voditelja Antona Martina Slomška. Njegov duh, ki še živi, ki še ljubi svoj narod, je plaval nad tisoči ljudi, ki so se zagnili okrog grude, ki hrani njegove zemeljske ostanke. Naše duše so vztrepetale, kakor na grobu svetnika, in so sprejemale njegove besede kakor evangelij. Skrivnostna moč njegovega duha je prešla v nas in bo nas vse vodila.

Kmetski dnevi so minili, začelo pa se je delo po načrtih teh dnevov: Bog blagoslovi!

Sovražno in strastno je odgovoril Indijanec: »Ko bo do priče Huronca peti rane na hrbtu, ve za ženo, ki jih bo celila. Munrova hči bo zajemala njegovo vodo, žela njegovo žito, kuhala njegovo divjačino. Sivolaščevo telo bo spalo med vojaki, a njegovo srce bo trepetalo pod nožem Zvitega lisjaka.«

»Zverina! Vreden si svojega izdajalskega imena!« je kričnila Kora, ki ni mogla več zadrževati svojega srda. »Samo satan si more izmisliti tako maščevanje. A videl boš, da zna Munrova hči kljubovati tvoji nesramni zlobi!«

Indijancu se je obraz spačil do besnosti. Namignil ji je, naj se odstrani. Smrtno bleda in silno razburjena se je Kora vrnila k svojemcu. Na njih povpraševanje je pokazala na Indijance, ki so se bili zbrali okrog Magve, in je rekla: »Poglej in čitaj z njih obraza našo usodo!«

Magva se je bil pridružil svojim tovarišem, ki so se bili po gnusnem kosilu izlegli po tleh, ter jim je govoril z dostojanstvom indijanskega poglavarja. Očividno jih je izpodbadal k maščevanju, kar se mu je le prehitro posrečilo pri krvoločnih divjakih. Njegov govor so spremljevali z divjimi kretnjami, potem pa so z groznim vpitjem planili pokoncu ter z golimi noži in tomahavke vihteč navlili na ujetnike.

Heyward se je zagnal med sestro in najsprednejšega sovražnika, ga zgrabil z obupno silo in zadrževal nekaj časa. Ta nepričakovani upor je prisilil Magvo, da je posegel vmes. Med splošnim kričanjem je ukazal tovarišem, naj ujetnikov ne pomore takoj, ampak naj kolikor mogoče podaljšajo njih muke.

Dva korenjaska vojščaka sta planila nad Heywarda, tretji pa se je lotil Davida. A nobeden se ni udal brez ljutega, dasi brezuspešnega boja. Oba so privezali k drevesnim deblom.

Fantovski tabor.

Dne 29. t. m. bo pri lepi cerkvi sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah velik fantovski tabor za šmarsko-rogaški okraj in za sosedne okraje. Mi Slovenci že dolgo časa pogrešamo take krajevne fantovske tabore, ki so pa vendarle za fante tako zelo potrebni. Čutimo, da našo fantovsko gibanje zastaja, da ne obseže zadosti fantov, da ga fantje sploh ne razumejo. Zato se pa bomo pri sv. Roku zbrali, da se skupaj navdušimo in začnemo v bodoče bolj uspešno delati za domačo grudo, za lastno izobrazbo in v prosep naših organizacij. — Vabimo vse fante od blizu in daleč! Kdor le more, naj pride! Pa ne samo fantje, tudi drugi so dobrodošli, da vidijo in čujejo, kaj da hočemo mi fantje. Spored celega dneva bo mudi dovolj. Najprej bo po sprejemu slovesna sv. maša in pridiga za fante ob pol desetih pri sv. Roku. Po maši bo na prostoru pred cerkvijo fantovski tabor, kjer govori bivši minister g. Vesenjak in pa dr. Jože Jeraj. Pred in po zborovanju bomo zapeli nekaj narodnih pesmi, vsi seveda, da bodo nas res čuli gore in bregovi. Zato vadite pesmi! Popoldne ob pol treh bo pred Katoliškim domom telovadni nastop šmarsko-rogaškega okrožja. — Fantje! Pridite! Saj je to izrazito Vaš dan! Organizirajte skupne pohode! — Bog živi!

Ne bodite trinogi!

Maribor, 16. avgusta 1926.

Neusmiljeno so letos predpisale davčne oblasti dohodnino za leto 1926. V času od 5. do 15. avgusta sem imel priliko, da se sam prepričam, kako pretirano in celo krivično se odmerja ta davek. Taki, ki so bili dosedaj oproščeni dohodnine, so dobili te dni predpise v višini, kakor še nikoli. To se godi v času, ko so uime: toča, povodenj, plazovi uničili vinograde in poljska pridelke! Kakor v zameh pa ravno v času, ko so Radičevci s Puceljem vred na vladi, najhujše pritiska davčni vijak.

Dohodnina se odmerja navadno na podlagi, ki je skrajno krivična. Davčne oblasti ne verjamejo napovedbam davkoplačevalcev, niti ne podatkom občinskih uradov, ampak poročilom najetih špiceljnov in ovađuhov. Čudno je, da so ti špijoni navadno pristaši samostojno-demokratske ali Radičeve, oziroma bivše samostojne kmetske stranke.

Evo vam ta-le zanimiv slučaj:

Posestnik Anton Rošker v Vukovju pri Sv. Marjeti ob Pesnici ima vinograd v Dobrenju pri Pesnici. Leta 1925 je pridelal v tem vinogradu 1050 l (en tisoč in petdeset litrov) vina. Rošker je naznanil svoj pridelek finančni kontroli v Mariboru, kamor on spada po svojem bivališču. Finančna kontrola v nekem drugem kraju pa je izračunala, da bi bil moral Rošker pridelati 4500 litrov vina (45 hl). Davčna oblast je verjela netočnemu, izmišljenemu poročilu finančne kontrole in je na podlagi tega poročila predpisala ubogemu kmetu dohodnino nad 1100 dinarjev.

Iz tega sledi, da je dolžnost davčne oblasti, da ne verjame netočnim poročilom svojih špijонов in neverjetnim prijavam finančne kontrole.

Krivično morate popraviti! Zakaj uničujete kmeta in druge davkoplačevalce celo na tak način? Ali vam ni znano, da kmet obupuje, da obupuje obrtnik! Saj ste sinovi kmetskega naroda! Ali nimate prav nič srca, gospodje?!

Res je, da je vladna večina, v kateri sedijo radikali in Radičevci, brezvestno sklenili in sprejeli državni proračun 13 milijar dinarjev. Res je, da imamo radi tega tako ogromne davke, ali res je tudi, da takih krivic, kakor sem jih prej opisal, ni treba.

Gospodje, ki odmerjate davke in ki pošiljate poročila, imajte nekaj srca! Ne bodite trinogi!

Franjo Zebot, narodni poslanec.

Tu vidimo dvojce: Finančna kontrola je javila za 3450 litrov vina več nego ga je Rošker v resnici pridelal, in davčna oblast je verjela tej netočni prijavi. Sumim, da je takih krivic in netočnosti še več. Predlaskim sem doživel n. pr. ta slučaj: Mali posestnik Lorber je pridelal 150 litrov vina, a finančna kontrola je prvotno poročala o 15 hl,

Ko se je mladi vojak mogel ogledati, je zapazil, da jih vse čaka ista usoda. Na desni strani je ugledal privezane Koro, na levi pa so napol nezavestno Elizino telo držale pokoncu vrbove šibe, s katerimi je bila privezana na drevo.

Nekaj Huroncev je znašalo na kup suhljad, da napravijo grmado. Drugi so v konice prirezavali konce lesa, da jih zažgo in ujetnikom zabadajo v meso. Nekateri pa so pripogibali k tlom vrhova dveh mladih dreves, da nanja privežejo Heywarda in jih potem izprožijo.

Magvo pa je vodila še hujša maščevalnost. Stopil je h Kori in ji rekel:

»Kaj zdaj poreče Munrova hči? Njena glava je pre-dobra, da bi legla na blazino v Magvinem vlgvamu. Morda bi rajši videla, da bi se zakotalila po hribu in bi jo pojedli volkovi?«

»Poberi se!« je slovesno kričnila Kora. »Motiš me v molitvi in se vrivaš med Boga in mene!«

Magva pa je pokazal na Elizo ter se režal porogljivo. »Poglej, kako otrok joka! Premlada je še, da bi umrla! Pošlji jo Munru, da mu bo česala sive lase in mu oživljala njegovo staro srce!«

Kora se je ozrla v sestro, ki ji je ljubezen do življenja sijala iz oči.

»Kaj je rekel, draga Kora?« je trepetaje vprašala Eliza. »Ali je rekel, da naju pošlje nazaj k očetu?«

Več minut je starejša sestra upirala pogled v mlajšo. V njenih prsih je divjal silen boj. Nazadnje je rekla z nežnim glasom:

»Eliza, Huronec nam vsem pusti življenje in nas pošlje k nesrečnemu očetu, ako — ako premagam svoj uporni ponos in dovolim —«

dasiravno je vedela, da meri Lorberjev vinograd samo kakih dobrih 100 sežnjev!

Kaj sledi iz tega? Jasno je, da so uradni podatki, na podlagi katerih davčna oblast odmerja dohodnino, netočni in krivični. Krivica pa ne zadene davčno oblast, ampak davkoplačevalca. Slučaje Rošker, Lorber in še celo vrsto drugih, kjer sem dokazal davčni oblasti krivico, so morali popraviti, ali na stotine takih krivic, kjer si ljudje ne znajo pomagati, še ni popravljenih.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Kaj bo z vlado? Naša vlada je prav nestalna. Enkrat jo prevrže Radič s svojo blebetavostjo, drugič ji izpodnese tla Pašič s svojo zvitostjo. Sedaj ji grozi Pašič, pa ne na glas kot Radič, ampak prav tiho in zvičajno. Sedanji predsednik narodne skupščine Marko Trifkovič je obiskal Nikolo Pašiča. Smatra se, da hoče Pašič zopet vzeti krmilo v svoje roke, pa ne sam, ampak po enem boljšem možu kot je Uzunović. In ta mož naj bi bil ravno Marko Trifkovič, ki je posebno zanesljiv Pašičevec.

Razmerje z Bolgarijo je ostalo še vedno precej ostro. Dne 11. t. m. so zastopniki naše države, Rumunije in Grčije podal skupno svoje zahteve proti vpadam bolgarskih komitashov. Naša vlada je pa vložila še poseben protest, v katerem je zahtevala, da mora bolgarska vlada izročiti vse tiste jugoslovanske podanike, ki so preko naše meje ušli v Bolgarijo in zdaj kot komitashi vpadajo v naše ozemlje.

Poslanik SHS pri papežu. Sedanja vlada je določila novega poslanika kraljevine SHS in sicer dr. Siniča, ki ga je papež Pij XI. dne 10. t. m. sprejel. Papež ga je odvedel v svoje zasebne prostore in se z njim dalj časa razgovarjal. Pogajanja za konkordat, to je dogovor med katoliško Cerkvijo in državo SHS, se bodo zdaj nadaljevala in je upati, da se bodo kmalu ugodno končala, kr bi bilo v obsejstransko korist. Upati je, da naša država, ki obsega nad 40% katoličanov, ne bo ovirala delovanja katoliške Cerkve med svojimi verniki.

Jugoslovanski klub bo zastopal na medparlamentarnem zborovanju v mestu Ženevi meseca septembra poslanec dr. Kulovec.

Občinske volitve po Srbiji so se izvršile. Podrobnejše podatke bomo mogli priobčiti šele prihodnji teden, na tretji strani so objavljene le prve številke, za katere smo izvedeli. Volitve same bi sicer z državno politiko ne smele imeti tako tesne zveze, kot si to Srbi ustvarjajo. Vsled tega njihovog mišljenja je tudi zadnji čas bila agitacija za naravnost divja. Kandidati se tepejo in zmerjajo med seboj, med volilce so dali izkaznice s svojimi slikami v oficirski obleki, rakija deluje bolj kot prepričanje. Poleg vsega tega pa je seveda nečuten vladin pritisk, ki naj izpreša zmago radikalom.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Albaniji imajo zopet nove nemire, katere podpihuje očividno Italija. Oborožila je nekaj tolpe upornikov, ki so nastopili proti sedanji vladi ter zmagali v nekaterih bojih. Italija hoče na vsak način vedne nemire v Albaniji da bi ložje prišla do protektorata (pokroviteljstva) nad to državo. S tem bi dobila močno oporišče za nadaljnje prodiranje na Balkan.

Angleški rudarji so obupali nad zmago s štrajkom ter so se že pričeli pogajati z delodajalci. Dosedanja pogajanja so se radi trdovratnih zahtev na obeh straneh razbila, vendar je postalo sedanje stanje že nevdzdržno in upajo, da bo v nekaj dneh štrajk končan. Anglija sedaj urvača ogromne množine premoga iz Nemčije in Poljske.

Bolgarija je država, ki trenutno najbolj zanima Jugoslavijo in to pa vsled neprestanih vpadov roparskih tolpe, ki prihajajo iz bolgarskega ozemlja v Južno Srbijo ter tam ropajo. Naša država ima dokaze, da podpira te tolpe bolgarska vlada. Radi tega je vložila sporazumeno s svojimi zaveznici Rumunijo in Grčijo v Sofiji protestno noto, v kateri zahteva, da naj Bolgarija take vpadne prepreči, drugače bo naša država sama napravila red. V Sofiji vlada ra-

Beseda ji je zastala, sklenila je roke in bolestno dvignila oči, kakor bi iskala pomoči pri Njem, ki je najmo-drejši.

»Govori, Kora!« je rekla Eliza. »Kaj naj bi storila?«

»Zahteva od mene, naj — naj grem z njim v divjino v njegov vlgvam — da ostanem tam, da — da postanem njegova žena.«

»Kora! Kora!« je vzkliknil Heyward. »Ne izrecite tega še enkrat! Ta misel je hujša kot smrt!«

»O, saj sem vedela, da bo vaš odgovor tak«, je rekla Kora z žarečim pogledom. »A kaj praviš ti, draga Eliza. Brez mrmanja storim, kar boš ti velela.«

Eliza je bila komaj napol živa. Roki sta ji bili nezmožni omahnili, prsti so ji krčevito utripali in glava ji je visela na prsi.

»Ne, ne, samo tega ne«, je rekla z onemoglim glasom; »potem je boljše, da umremo skupaj, kakor smo skupaj živeli.«

»Potem pa umri!« je besno zakričal Magva z zobmi škripaje ter vrgel tomahavk proti Elizi. Sekira je siknila tik mimo Heywardove glave, presekala Elizin koder ter se zasadila v drevo nad njeno glavo. Ko je Duncan to videl, je z nadčloveško močjo raztrgal vezi ter se zagnal v drugega divjaka, ki je hotel v isto smer zagnati tomahavk. Oklenil se ga je in oba sta se zvalila na tla. A golega sovratnikovega telesa Heyward nikjer ni mogel krepko prijeti, Indijanec se mu je izmuznil, mu pokleknil na prsi ter ga s silno težo tlačil k tlom. Že je videl Heyward, kako se je nož zabliiskal nad njim, a ta hip je počil strel in Indijanec se je sesedel smrtno zadet.

(Dalje prihodnjic.)